

l. 1416. imenitno veliko mesto, ker se je obzidala s kamenitim zidovjem in se na povelje Friderika IV. l. 1475. utrdila. Tako se je Ljubljana pripravila za obrambo proti plena željnemu Turku, in celo ujeti Turki so morali pomagati pri utrditvi, dokler se ni naposled Ljubljana l. 1520. pričela prav dobro utrjevati z zidovjem, stolpi, utrdbami in jarki.«

Tu bodi omenjeno, da se je Novi trg že leta 1200. pritegnil k mestu in da je bil že takrat jako dobro obzidan. Zadnji koroški vojvoda Ernest Železni pa je zaukazal l. 1416., da se poskrbi tudi temu delu mesta trdnjše obzidje, osobito ker se je mestu bližala turška sila.

Sredi 16. stoletja so potegnili mestno obzidje tudi okolo onega dela sedanje Ljubljane, ki se razprostira od Hradeckega — Črevljarskega — mostu do sedanjega Zmajevskega mostu in Krekovega trga. Od Zmajevskega mostu je držal zid v ravni črti mimo Mestnega doma in ledenice do Gradu, odtod pa k starim podrtinam.

Ta najnovejši del mesta so imenovali »Veliki ali Glavni trg«, kjer so stanovali večinoma trgovci in duhovščina. Okolo mesta je tekla voda v ravnini pod zidom v globokem mestnem jarku, na kar nas še dandanes spominja Cojzova cesta, ki ji pravijo tudi »na Grabnu«. Ves z obzidjem zaprt prostor so imenovali mesto, zunaj mestnega obzidja pa predmestje.

Obzidje je imelo na več krajih močne okrogle stolpe in mestna vrata. Ostanek takih stolpov je videti še dandanes nasproti državni realki v hiši poleg Glasbene Matice. Mestnega zidu niso postavljali samo meščani, ampak tudi okoliški kmetje in prebivalci predmestij, ker so se ti ob nevarnosti zatekali za mestno obzidje.

Za vzdrževanje pa so plačevali posebni davek tudi plemenitaši in duhovščina.

Ker se je mesto vedno bolj širilo in ker je postalo obzidje zaradi izuma streljiva in orožja brezpomembno, ga je zaukazal cesar Jožef II. podreti. Iz ostalin mestnega obzidja so ogradili pokopališče pri sv. Krištofu.

Poldne.

*Po polju vetrovi krožijo,
v gozdovih veje drhte,
pod nebom razkošnim in radostnim
se gavranov jate vrte.*

*Tiho je poldne omamljeno,
v negibnem zatišju molči,
vse mesto je pusto, osamljeno
in v solnčnih pramenih ječi.*

*Po vrhah, po njivah in gorah
iz zemlje le pesmi zvene,
vasice v dolinah prilepljene
se kopljejo v žarkih in spe.*

*Še daleč so zvezde v azurju,
kjer sence po polju beže,
nam v srcih pa pesmi pojoče
v ljubezni mladostni done.*

Damjan.